

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 58

Maribor, četrtek 12. marca 1931

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Molotov o uspehu „pjetiletke“

SAMOZAVESTNE IZJAVE O NAPREDUJOČI CIVILIZACIJI. — DOSLEJ 35% KMETIJ SOCIJALIZIRANIH. — LETOS STOPI V OBRAT 518 NOVIH INDUSTRIJ.

MOSKVA, 12. marca. V nadaljevanju svojega poročila na sovjetskem kongresu je predsednik sveta ljudskih komisarjev, Molotov, povdaril, da je gospodarski napredek v celi vrsti gospodarskih panog prekoračil proračune petletnega gospodarskega načrta. Produkcija socialistične industrije znaša dve tretjini celotne proizvodnje narodnega gospodarstva. Proizvodnja kolektivnih in sovjetskih gospodarstev je v minulemu letu daleč preseгла vse proračune pjetiletke. Značilno je, da je tekom zadnjih 6 mesecev vstopilo 3 milijone kmetijskih gospodarstev v kolektivo (kolhoz). Danes je kolektiviziranih 35% vseh kmetijskih gospodarstev. Socialistični kmetijski veleobrat ustvarja zveze, ki odstranjajo stoletna nasprotja med mestom in deželjo. Letos treba doseči prehod več-

ne vseh kmetijskih gospodarstev v kolektivo.

V industriji bo letos stopilo 518 novih podjetij v obrat. Da se znižajo produkcijski stroški, se je zasigurala razširjava, mehanizacija in racionalizacija obratov.

Končno je Molotov opozoril, da se vrši kongres baš ob desetletnici Nipa (nove ekonomske politike). Novo desetletje bo imelo za Sovjetsko Unijo večji pomen nego minulo. V tem desetletju mora sovjetska Rusija dohiti in prehiteti napredne kapitalistične države. Stopili smo — je dejal Molotov s povdankom — v periodo socializma, živimo pa še v zadnjem stadiju Nipa. Gradimo socializem, živimo pa v kapitalistični okolici. Obstoj kapitalističnega sistema in sistema socializma, ki gradi, drug poleg drugega je za gotovo dobo neizogiben.

Nemško-ruski odnošaji

BERLIN, 12. marca. »Germania«, organ centra, ki je zelo blizu kancelarju Brüningu, se bavi z izjavami Molotova na 6. sovjetskem kongresu o dozdevnem izboljšanju nemško-ruskih odnošajev, in pravi med drugim: »Smatramo za izključeno, da bi nadovezala Nemčija normalne odnošaje z državo, v kateri dan na dan pridigajo državljansko vojno proti kapitalističnemu svetu in pripravljajo proletarski prevrat potem komunističnih celic v tujih državah ideološko in praktično. Enake garancije bo treba ustvariti tudi glede na rusko-nemško trgovino, na obrambo nemške produkcije pred rusko umazano konkurenco.«

Briandov ministrski jubilej

PARIZ, 12. marca. V soboto poteče 25 let, odkar je postal zunanji minister Aristid Briand prvič minister. Tekom svojega četrstoletnega ministirovanja je vodil nič manj kot 32 portfeljev. Bil je 11 krat ministrski predsednik, 2 prosvetni minister, 3 justični minister in 16 zunanji minister.

Kralj Zogu v Benetkah

BENETKE, 12. marca. Kralj Zogu se je pripeljal snoči z dunajskim brzim vlakom semkaj in so ga na kolodvoru pozdravili zastopniki oblasti. Kralj ostane

dvoma, da na svetovne cene ne bodo imele upliva, ako se ne bodo sporazumele s prekomorskimi agrarnimi državami. Zakaj evropske agrarne države dajo povprečno komaj 15% žita, č ga kupi Evropa. Videti je pa napredek v pogledu zahtev agrarnih držav za preferencialne tarife v onih državah, ki kupujejo od njih žito, prodajajo jim pa svoje industrijske proizvode. Prodira stališče, da agrarne države ne potrebujejo predvsem razširjenja trga, nego boljše cene za svoje proizvode. V tem pogledu še ni enotnega naziranja v Društvu narodov, pač pa so se že pričela med raznimi državami pogajanja v tem pravcu, da dovolijo industrijske države uvoz žita za preferencialne tarife, dobe pa za

v Benetkah dva dni, da si ogleda znamenitosti mesta, nato pa se bo vkrcal na parnik in nadaljeval vožnjo v Albanijo.

Novi potresni sunki v Makedoniji

SKOPLJE, 12. marca. V potresnem ozemlju so snoči čutili zopet več močnejših potresnih sunkov, katerim so sledili slabjši. V Udovu se je porušilo nekaj hiš, ki so bile že v soboto zelo močno poškodovane. Človeških žrtev k sreči sedaj ni bilo.

Velik požar v Peči

BEOGRAD, 12. marca. V hotelu »Amerika« v Peči je nastal požar, ki se je naglo razširil tudi na sosednji hotel »Garič«. Obe poslopji ste zgoreli do tal. Vzroke požara dosedaj še niso mogli dognati. Ogenj se je končno razširil tudi na sosednjo Martinovićevo lekarno, ki je istotako zgorela. Škoda je izredno velika.

Razpust armade in mornarice na Danskem

KOPENHAGEN, 12. marca. Lep vzgled za razorožitev je dala pravkar Danska. V parlamentu je bilo namreč na predlog socialistov s 77 proti 64 glasovom skle-

to povlaščne tarife za tvorniške proizvode (Rumunija - Nemčija).

Tudi drugo zahtevo agrarnih držav, zahtevo po pomoči z agrarnimi krediti, so strokovnjaki Društva narodov proučili. Smatrajo idejo za dobro in izvedljivo, vendar so mnenja, da je predpogoji za takšno centralno kreditno ustanovo predvsem ta, da agrarne države izvrše znatne spremembe v svojih zakonodajih, ki doslej ščiti bolj dolžnika nego upnika.

Treba bo torej še mnogo, predno bodo agrarne države dosegle zaželjeni ideal mednarodnega sodelovanja, vendar so lahko doslej zadovoljne s svojimi uspehi.

Tako ugledni angleški list.

njeno, da se armada in mornarica razpustita in obdrži le varnostna služba ob meji, obalna zaščita in kontrola ribištva. Izdatki za to mirovno policijo bodo v razmerju s sedanjimi izdatki za armado minimalni.

Zahteve Kataloncev

BARCELONA, 12. marca. Katalonska republikanska stranka objavlja proglas, v katerem zahteva za Katalonijo popolno avtonomijo in pravico samoodločbe, dalje ločitev cerkve od države in temeljito reformo šolstva. Predvsem mora biti katalonsčina čisto enakopravna uradni španščini. Končno se zahteva uvedba obveznega zavarovanja proti brezposelnosti.

NOVA PAPEŽEVA POSLANICA.

RIM, 12. marca. Na velikonočno soboto bo imel papež najbrže po Ave Mariji v radio nov govor na katoličane vsega sveta.

VELIKA RUSKA NAROČILA V NEMČIJI.

BERLIN, 12. marca. Včeraj se je vrnila iz Rusije delegacija vodilnih nemških industrijalcev. Vodja delegacije Kloeckner je takoj šel h kancelarju Brüningu, da mu poroča o rezultatih pogajanj v Moskvi. Na razna vprašanja novinarjev je izjavil, da ne more dati nobenih obvestil, dokler ne poda službenega poročila vladi. Samo toliko je rekel, da se je delegacija vrnila izredno zadovoljna. Velike naročbe, ki jih je pričakovati iz Rusije, bodo znatno omilile brezposelnost.

ANKETA O BREZPOSELNOSTI RUDARJEV.

BEOGRAD, 12. marca. Generalna rudarska direkcija je sklicala za 21. t. m. anketo o pobijanju brezposelnosti rudarjev. Namen ankete je, da pretresa, kako odstraniti kritične pojave v redukciji proizvodnje in delavstva v rudnikih in plavžih ter kako zavarovati popolnoma ali delno nezaposlene rudarje.

BREZPOSELNOST V NEMČIJI PADA.

BERLIN, 12. marca. Glasom najnovejše uradne statistike je v času od 16. do 28. febru. padlo i število onih, ki so iskali delo, i število onih, ki so dobivali brezposelne podpore, prvo za 19.000, drugo za 13.000.

Fakir Tahra Bey in francoski učenjak

Prosluli fakir Tahra Bey je vložil tožbo proti francoskemu učenjaku Pavlu Heuze in zahteva odškodnine za škodo, ki jo je utrpel vsled Heuzeove kritike njegovih nastopov, ki mu je izpodkopala ugled v javnosti. Heuze je namreč nedavno izdal spis, v katerem trdi, da so vse umetnosti fakirjev in zlasti Tahri Beya navadna sleparija. Tahra Bey hoče pred sodiščem dokazati resničnost in poštenost svoje umetnosti, n. pr. da si z mečem prebode telo, da si da razbiti velik kamen na svojem trebuhu, da se vleže na posteljo, posuto s steklovino, ne da bi se ranil itd. Heuze pa proglašja, da bo tudi on vse to izvajal pred sodiščem in tako dokazal, da vsi ti fakirski triki niso nikakšne čarovnije.

„Times“ o kooperaciji kontinentalne Evrope

Balkanski dopisnik »Timesa« (London) je povodom konference agrarnih držav Evrope v Parizu napisal zanimiv članek, ki zasluži, da objavimo njegove glavne misli. Članek predvsem povdarja, da je akcija agrarnih držav za sodelovanje ena najdoslednejših akcij v pravcu praktične panevropske politike.

Rusija je močno uplivala na agrarne države vzhodne in srednje Evrope, zlasti na svoje neposredne sosede. Ne kakor da bi te države korakale v komunizem, pač pa so se polno zavedle nevarnosti, ki jim grozi od petletnega gospodarskega načrta. Ako se tako ogromna država, kakor je Rusija, organizira, da proizvaja vse vrste proizvodov za tako nizke cene, ki praktično pomejijo uporabo kaznjencev, so ostale države primorane, da ali sprejmejo življenski standard za svoje delavce, katerega jim diktirajo komunistični mogotci, ali pa da se zedinijo na vzajemno obrambo proti takšni konkurenci. Agrarne države so se odločile za drugo.

Že na lanski konferenci v Varšavi je bila v resoluciji povdarjena potreba, da ima vsaka država ustanovo, ki bi se brigala za izvoz žita, dalje kreditno ustanovo, ki bi kreditirala žetev, in končno skladišča, ki bi bila sposobna, da to žetvo prevzamejo. Balkanske države so bile dotlej v teh ozirih zelo na slabem, a že lansko leto je zaznamovati v njih znaten napredek. Jugoslavija je bila prva izmed teh držav, ki je ustanovila povlaščno družbo za izvoz agrarnih proizvodov. Sledila je nedavno Bolgarija, pripravila se tudi Rumunija. Vse tri države tudi skrbje, da bi izpopolnile svoja skladišča za žitarice. Obrnile so se za kreditno pomoč na države, ki k. t. e. dajejo. Ni dvoma, da bodo te povlaščne družbe imele v doglednem času nopol za izvoz žitaric, v Jugoslaviji tudi za izvoz vina in opija.

Velika važnost se polaga v balkanskih državah tudi na širjenje združništva, zlasti nabavljalnega z vzajemno nabavo živine, semenja, kmetijskega orodja itd. ter onega, ki se bavi z združno prodajo agrarnih proizvodov. Take zadruge, dobro organizirane, bi lahko postale najpopolnejše sredstvo za racionalizacijo agrarne proizvodnje in odprodaje njenih produktov.

To koordiniranje naporov agrarnih držav, da naidejo pot iz težke ekonomske krize, v korist svoje agrarne produkcije, pa tudi brez škode za lastno industrijo in trgovino, je bistven predpogoj za mednarodno ekonomsko zvezo, in priznati treba, da se kontinentalna Evropa, giblje v pravcu ekonomskega sodelovanja, če ne uniče. Seveda to v mednarodni sferi še ni velik uspeh, je pa zraten napredek.

Videti bo treba šele v praksi, kako se bodo obnesle ustanove Jugoslavije, Bolgarske, Rumunije, Madžarske in Poljske za prodajo agrarnih proizvodov. Ni

Smuško skakalnice na Pohorje!

GRADNJA SKAKALNICE NAJ SE ČIMPREJ URESNIČI.

Zimsko-sportna sezona se polagoma zaključuje. V Mariboru in v njegovi najbližji okolici je zavzelo smučarstvo tak razmah, kakor ga ne prikazuje nobena zima. Interes za smučanje je postal že splošen. Maribor se dviga v zimskem sportu, napreduje in žanje častne uspehe doma in drugod. Ponosni smo lahko na naše klube in tekmovalce, ki se niso bali inozemske konkurence ter poslali svoje atlete na mednarodne tekme v Bohinj, kjer so našemu mestu priborili v splošni kvalifikaciji med jugoslovanskimi tekmovalci častno drugo mesto. To je za nas velik uspeh, napredek, ki pomeni začetek boja za zmago našega mesta v smučkem sportu!

Znano je, da je danes sport oni faktor, s katerim je treba računati pri razvoju in blagostanju vsakega kraja. Kar ne moremo doseči z drugimi sportnimi panogami, poizkusimo vsaj z zimskim sportom, ki je dostopen vsem slojem in v katerem smo dosegli že precejšnjo rutino. Imamo klube, ki goje zimski sport, imamo tekmovalce, imamo krasne terene, dani so vsi pogoji za dotok tujcev tudi v našo sredo. Zimsko-tujski promet je danes v vseh krajih, ki jih zima obdaruje s snegom, neprecenljive važnosti. Pri nas se na to ni polagalo do sedaj dovolj pažnje in dobe se celo črnogledi, ki trdijo, da bi tujski promet v zimi pri nas ne prosperiral. Seveda je promet v tistem obsegu, kakor ga imajo razni kraji v Švici, Avstriji itd. pri nas za sedaj izključen. A vendar bi se dalo vsaj toliko doseči, da bi zimske prireditve naših klubov oziroma zimsko-sportnega podsaveza imele večjo privlačno moč, da bi ne zainteresirale samo domače kroge, ampak tudi druge kraje naše države in sosedne na severni meji, posebno Gračane in Celovčane. Našim klubom se mora priznati, da so s svojimi smučkimi tekmami zelo agilni in tudi domača publika kaže za te prireditve precejšnje zanimanje.

Smuške tekme ne morejo nikdar nuditi onega užitka gledalcu, ako niso izvedene v vseh disciplinah. In ena teh disciplin je smuško skakanje. Poglejmo številke gledalcev v Oberhofu, kjer so se vršile smuške tekme za evropsko prvenstvo: 30.000 jih je občudovalo skoke! V naš Bohinj je romalo nad 3000 gledalcev, da prisostvuje skakalnim tek-

mam in to število bi bilo gotovo potrojeno, ko bi se bile tekme vršile začetkom februarja.

Masa občuduje zimski sport pri skakalnicah in te mi nimamo. Naši klubi čutijo potrebo, da se rešijo monotoničnosti večnega tekmovalca na dolgih progah in začno že enkrat s skakalnimi tekmami, ki so za tekmovalca in gledalca višek zimskega sporta. Le tedaj, ko bomo imeli v neposredni bližini našega mesta skakalnice, bomo lahko računali s tujskim prometom v zimi, čeravno ne permanentnim, a vendar v dneh smučkih prireditev.

Postavitev skakalnice zahteva velike previdnosti pri izbihi ugodne lege, primernege, za gledalce lahko dostopnega terena in točne graditve. Prostor bi se moral poiskati v neposredni bližini Maribora ter bi prišlo najbolj v poštev severno pobočje Pohorja. Najlažje dostopen bi bil sektor od Betnave do Pekar. Če pa bi se tamkaj ne našel primeren teren, bi se moral iskati dalje proti Bistrici, Rušam in Fali. V imenovanem sektorju pa je vsekakor primeren teren, ki odgovarja vsem stavljenim pogojem ter bi dovoljeval skoke do 45 m. Le žal, da klub, ki si je nadel to nalogo, ni našel pri posestniku zemljišča za to stvar razumevanja.

Vendar nam to ne sme vzeti poguma! Kar klubi ne zmorejo, to bi lahko uresničila občina ali Zveza za tujski promet v sporazumu s merodajnimi klubi oziroma s Podsavezom v Mariboru. Denar, ki bi se izdal za graditev skakalnice, bi se sigurno že v dveh letih amortiziral. Šele s postavitvijo skakalnice bi zimski sport dosegel ono višino, ki je potrebna, da začne tudi pri nas pulzirati tujski promet v do sedaj mrtvi zimski sezoni. Že danes, ko smo šele v sredini zimsko-sportnega razmaha, je Maribor znan kot drugi zimsko-sportni center v naši državi. Zato je v interesu sporta in še večje popularizacije našega mesta, da se ideja skakalnice čimprej uresniči. Podsavez naj stopi v stik z oblastmi, dela naj se na tem, da se realizira ta načrt še tekom letošnjega poletja, da lahko v prihodnji zimski sezoni že otvorimo našo skakalnico, na kateri bomo lahko občudovali skakalce različnih narodnosti in pozdravljali ne samo domače, ampak tudi tuje goste. F. V.

Sattnerjeva proslava v Mariboru

Sinoči je proslavilo pevsko društvo »Maribor« osemdesetletnico slovenskega skladatelja P. Hugolina Sattnerja, moža, ki je svoječasno mnogo pomenil na polju slovenske glasbe. Predvsem je mož pokazal za ustvaritelja prvega slovenskega oratorija, kantat in simfoničnih pesnitev, da mora kreniti naša takrat še povsem neznan glasba v velikopoteznost. Kot šestdesetleten starček, ko začnejo navadnega zemljana zapuščati navadno že moči, je v Sattnerju komaj vzklila ustvariteljska moč in od leta do leta nas je velikopotezen in plodovit skladatelj presenetil s kakim večjim delom in vsako teh del je bilo sprejeto vedno z velikim navdušenjem. Skladatelj ni popustil in nas je v zadnjem času presenetil z romantično opero »Tajdo«, ki so jo pred dvema leti izvajali v ljubljanski operi z velikim uspehom.

Točnoma ob 20. uri so nastopili pred polno unionsko dvorano mešan zbor »Maribora«, orkester in solisti pod vodstvom agilnega dirigenta g. J. Ev. Gašpariča. Koncerta so se udeležili tudi predstavniki cerkvenih, vojaških in civilnih oblasti. Ko se je pojavil v dvorani sivolasi slavljenelec, ga je občinstvo pozdravilo z burnim aplavzom. Z lahkim korakom se je sivolasi starček, odzdravljajoč navdušenemu občinstvu, vsedel ob strani vladike dr. Karlina. Mestni načelnik g. dr. A. Juvan je v zbranih besedah pozdravil jubilaranta in mu ob sklepu svojega govora želel, da bi ga Bog ohranil še mnogo let čilega in zdravega. Nato je bil slavljencu izročen ob burnem vzklika-

nju občinstva krasen venec.

Takoj nato so zadoneli prvi akordi »Assumptia«. Skladba se je v lepi ubranosti razvijala do konca in za vsakim delom so izvajalci in njihov dirigent bili nagrajeni z navdušenim ploskanjem. Zbor je zvenel zelo izenačeno, dozdeval se mi je pa vendar malo prešibek in ni mogel zato na nekaterih mestih klubovati močnemu orkestralnemu aparatu. Kljub temu pa je zbor svojo težko nalogo rešil zelo častno. Izvedbo oratorija so pa dvignili na visoko stopnjo solisti in v prvi vrsti moram omeniti našo najboljšo koncertno pevko in koloraturko gospo Lovšetovo. Koncem prvega dela je bil gospej Lovšetovi poklonjen šopek rdečih nageljčkov. Baritonist g. Neralič in tenorist g. Živko sta izvedla svoje partije v oratoriju precizno in slogu skladbe primerno. Tudi orkester je svoj ne baš lahek part (godala) izvedel do kraja s preciznostjo.

Vse zasluge izvedbe tega obširnega dela pa gredo v prvi vrsti dirigentu g. Gašpariču, ki dirigira s prožnostjo in umerjenim zanosom. Znajti se zna tudi v najtežjih momentih kakor so bili v sklepnem zboru oratorija. Za svoje požrtvovalno delo in lepo uspeli koncert je prejel lavorjev venec.

Tako se je Maribor zelo častno obdolžil zaslužnemu slovenskemu skladatelju in le želimo, da bi videli slavljence v naši sredi tudi ob njegovi devetdesetletnici.

Karol Pahor.

Samo par dni

Zlati čudež - Haslinger
v Veliki kayarni

Mariborski in dnevni drobiž

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 12. marca ob 20. uri »Čardaška kneginja« ab. A. Kuponi.

Petek, 13. marca. Zaprto.

Sobota, 14. marca ob 20. uri »Veriga«. Premijera. Proslava šestdesetletnice Fran-S. Finžgarja.

Nedelja, 15. marca ob 15. uri »Veriga«. — Ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Znižane cene.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 16. marca ob 20. uri »Čardaška kneginja«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Prilodnje gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj bo v ponedeljek, 16. t. m. Vprizorila se bo Kalmanova melodijozna in zabavna opereta »Čardaška kneginja«. Glasba te operete, ki je danes pravcati »šlager« po vseh gledališčih, ter njeno živahno in pestro dejanje jamčita, da bo odziv občinstva gotovo obilen.

Izredno zanimanje za društvo »Ogenj«.

Zadnje časopisne vesti o ustanovitvi podružnice društva za vpepeljevanje mrličev »Ognja« v Mariboru, so izzvale po vsej Dravski banovini uprav nepričakovano zanimanje. Mariborska podružnica »Ognja« prejema dnevno od vseh strani, tako z dežele, kakor tudi iz mest Ljubljane, Celja, Ptuja in drugod številne prijave članov in članic iz vseh slojev. To zanimanje je najboljši dokaz, kako nujno potrebna je bila ustanovitev takega društva pri nas. Odbor pa tudi temeljito pripravlja predpogoje za čim prejšnje uresničenje društvenih ciljev. Nedvomno bo mariborska podružnica v kratkem močnejša, kot centrala v Beogradu in podružnica v Zagrebu. Pogajanja z inozemskimi sorodnimi društvi za sodelovanje so v polnem teku. Društvo bo v kratkem priredilo zopet širši sestanek članov in prijateljev, da vnovič propagira prekoristno idejo vpepeljevanja mrličev. Članarina znaša Din 10 mesečno, ter Din 10 vstopnina. Pravil še društvo zaenkrat članom ne more razpošiljati, ker še niso natiskana. V kratkem pa bo tudi tozadevno vse urejeno. Društvo »Ogenj« si bo tudi uredilo svojo pisarno, ki je postala vsled velikega priglaskanja članov nujno potrebna in bodo dobivali potem tudi člani z dežele takoj točne pismene odgovore. Zaenkrat prosi društvo potrpljenja in pa čim prejšnje prijave, da bo moglo društvo vedeti, s kolikim številom članov lahko v bližnji bodočnosti računa. Vsi prijatelji »Ognja«, pa naj razvijejo čim intenzivnejšo propagando ter nabirajo člane. Prijave se lahko naslovljajo na društvo »Ogenj«, Maribor, Slomškov trg št. 6, ali na odbornike, dr. Avg. Reisman, Hubert Pelikan ter I. Tinauer, trgovec z drvami, vsi v Mariboru, ki tudi radi volje dajejo točnejše informacije.

Lutkovno gledališče Sokola-matice bo predvajalo v nedeljo 15. t. m. ob 3. pop. pravljico v treh dejanjih s predigrjo in spremembo »Marbuel, črni sluga pekla«.

Jugoslovansko-češkoslovaška liga bo imela svoj letošnji občni zbor v soboto, dne 28. marca ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na sporedu je poročilo o delovanju lig v Jugoslaviji in Češkoslovaški preteklo leto, poročila funkcionarjev in volitve novega odbora. — Predavanje ministra dr. Kukovca pa se bo vršilo teden dni poprej, t. j. v soboto, dne 21. marca ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. — Kot že objavljeno, bo predaval minister dr. Kukovec to soboto, dne 14. t. m. o dr. Kramarju v Murski Soboti.

Ljudska univerza v Mariboru. »Moderno oblikovanje zasebnih in javnih vrtov« je tema aktualnega predavanja, ki je bo imel v petek, dne 13. t. m. ob 8. zvečer strokovnjak g. inž. Jeglič iz Ljubljane. Predavanje je ponazorjeno z mnogimi skioptičnimi slikami. — V ponedeljek, dne 16. marca nadaljevanje evgeničnega cikla. Predaval bo univerzitetni profesor dr. Zarnik iz Zagreba o križanju človeških plemen z evgeničnega stališča. Skioptične slike.

KINO

Grajski:

Od danes dalje: Najpopularnejša opereta:

GOZDARJEVA KRISTA

100% zvočna opereta, Paul Richter, Irene Eisinger. Film, ki osvaja ves svet.

Union:

Od danes dalje: Fritz Kortner, Konrad Veidt v

OTOK ZGUBLJENIH

100% govoreča in zvočna drama.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO:

V soboto in nedeljo:

PAZI HARROLD!

Harrold Lloyd

Zadruga prevoznih obrtov v Mariboru

razglašja: Avtoizvoščkom je večkratno menjavanje stajališča na dan prepovedano. Avtoizvoščki, ki imajo stajališče na glavnem kolodvoru, ali pridejo zjutraj na kolodvorsko stajališče, ne smejo isti dan uporabljati tudi stajališča na Trgu svobode, oni od Trga svobode pa ne stajališča na glavnem kolodvoru, ako niso izrecno naročeni, je strogo prepovedano. Vsak prestop se bo kaznoval v smislu določb zadružnih pravil. Avtoizvoščki in fijkakerji, ki imajo oziroma žele imeti stajališče na glavnem kolodvoru, ter še niso plačali predpisane najemnine za stajališče, morajo isto takoj poravnati, sicer zgube pravico do uporabe stajališča. Stajališče na Glavnejem trgu zamorejo uporabljati avtoizvoščki poljubno. Dovoljeno je stajališče za tri avtomobile. Dovoljeno je tudi stajališče na Slomškovem trgu in sicer pred hišo št. 11 na desni strani ceste ob parku in sicer za dva avtomobila.

Sobno streljanje lovcev

bo drevi ob 20. uri v zakurjenem kegljišču gostilne »Plzenski dvor« v Tattenbachovi ulici.

Zahvala Jadranske Straže.

Mariborska Jadranska Straža se pri srčno zahvaljuje vsem, ki so ji s svojo nesebično požrtvovalnostjo, bodisi s sodelovanjem, bodisi z darovi v blagu in z denarnimi prispevki pomagali, da je tako častno uspela njena prireditev. Prav posebej pa izreka svojo zahvalnost: oblastim in uradam za vsestransko podporo ter njihovim predstavnikom, damam, ki so delovale v šotorih in na pripravah, umetnikom, g. nadzorniku Gvajcu, gg. prof. Cotiču in Ravniharju za umetniško opremo dvorane, akad. slikarju Cajhtu, ki je naslikal podobo prestolonaslednika, g. prof. Mirku za spremljevanje, študiranje in vodstvo petja, združenim moškimi pevskim zborom za vzorno petje, g. Neraliču in g. Skrbinišku za krasna nastopa, g. kapetanu-kapelniku Svobodi za minuciozno izvajanje godbenih komadov, g. polkovniku Putnikoviču za prijazno vsestransko podporo, g. Gillyju za strumno ureditev gospodarskih poslov; tvrdkami: Josip Wipplingerju za instalacijo aparata »Nora« ter zvočnikov, Meinel in Herold za posojene plošče, ravnateljstvu pivovarne »Union« za prepustitev dvorane, ravnateljstvu Glasbene Matice za pianino, vojakom-dijakom za večdnevno nesebično pripravljalo delo, gđc. Veri Džamonja, izvoljeni »Miss Jadrans«, za licitacijo njene nagrade v prid Jadr. Straže, tvrdki »Drava«, ki je zvršila brezplačno veliko del ter darovala okvir za veliko sliko. In prav vsem onim, ki so nam šli na katerikoli način na roko.

Rdeči križ v Studencih

priredi povodom slavnostne predaje samaritanskih listin 44 tečajnikom v nedeljo 15. marca ob 18. uri v gostilni Ilgo družabni večer z gledališkimi nastopi, petjem itd. Prijatelji iskreno vabljeni!

Nogavice

najnovije modne barve, v
kvaliteti zopet izboljšane in
kljub temu cenejše!

C. Büdefeldt

Države Evrope

ŠTIRI RAZNE SKUPINE DRŽAV. — SLOVANI, ROMANI, GERMANI IN
DRUGI. — NAJVEČ SVETA OTROKOM SLIŠI SLAVE.

Noben del sveta ni tako razcepljen, ne v geografičnem, ne v narodnem in političnem, ne v gospodarskem in socialnem ter kulturnem oziru, kakor je naša stara Evropa. In menda je prav ta geografična in jezikovna razcepljenost povzročila plošno tekmovalnost, brez katerega bi nikoli ne bilo današnje evropske kulture in s tem tudi občečloveške civilizacije. Kljub temu pa, da živimo v Evropi, jo morda premalo poznamo, posebno v novi povojni podobi. Zato ne bo odveč, če napravimo tudi po njej mal sprehod in si ogledamo površine in števila prebivalcev vseh evropskih držav, kar je sedaj, ko se toliko govori in konferira o Panevropi še toliko bolj aktualno.

V glavnem je Evropa razdeljena na tri razne skupine: Slované, Romane in Germane. Ker smo sami Slovani, ogledimo si najprej slovanske države. Največja med njimi je Rusija, danes zveza komunističnih republik. Država meri v Evropi nad 20.000.000 km² in ima preko 100.000.000 prebivalcev. Sestojata se iz treh republik Velike Rusije, Ukrajine s 450.000 km² in 30.000.000 državljanov in Bele Rusije z 111.000 km² in 5.000.000 ljudi. Največja slovanska država za Rusijo je republika Poljska z glavnim mestom Varšavo, 388.000 km² in nad 30.000.000 duš. Sledi po teritorialni velikosti kraljevina Jugoslavija z 248.665 km² in 13.500.000 ljudmi. Četrta po obsegu, a pred Jugoslavijo po prebivalstvu je republika Češkoslovaška s 140.000 km² in 14.500.000 državljanov. Peta in poslednja je kraljevina Bolgarija s 103.000 km² in 6.000.000 prebivalcev. Vse slovanske države merijo tedaj skupaj 20.879.000 km² in štejejo krog 164.000.000 ljudi. K tem moramo pa prišteti še najmanj 6.000.000 Slovanov, ki so izven svojih držav.

Kot druge smo omenili Romane. Površinsko največja romanska država je Francija s 551.000 km² in z 41.000.000 ljudi. Njej sledi Italija s 310.000 km² in 42.000.000 prebivalcev. Večja po obsegu, a manjša po prebivalcih je kraljevina Španija s 498.000 km², a le 22.000.000 duš. Potem pride kot četrta Romunija z 295.000 km² in krog 18.000.000 državljanov. Na petem in zadnjem mestu je Portugalska z 89.000 km² in prebivalcev 6.000.000. Napolj romanska, napolj germanska (Flamci) je kraljevina Belgija s 30.000 km² in 8.000.000 duš ter republika Švica z 41.000 km² in držav-

ljanov 4.000.000. Poleg teh so še male romanske države San Marino z 61 km² in 13.000 dušami, Monaco s 1.500 km² in 25.000 dušami, Andora s 450 km² in 5000 dušami, Vatikan s 44 km² in 500.000 prebivalci in par še manjših.

Tretja skupina so germanske države. Največja je Nemčija z 470.000 km² in 64.000.000 ljudi; sledi Anglija z Irsko z 244.000 km² in 45.000.000 prebivalcev. Potem pa je ostale težko razvrstiti po velikosti, ker so razlike med površino in prebivalci prevelike. Našteli jih bomo zato po abecedi. To so: Avstrija z 84.000 km² in 7.000.000 ljudi, Danska s 43.000 km² in 3.500.000 ljudi, Gdansko z 2000 km² in 400.000 dušami, Islandija s 103.000 km² in 100.000 prebivalci, kneževina Lichtensteinska z 159 km² in 12.000 ljudmi, Nizozemska s 34.000 km² in 8.000.000 prebivalcev, Norveška z 324.000 km² in 3.000.000 duš, Švedska s 448.000 km² in 6.000.000 državljanov in Irsko z 69.000 km² ter 3.000.000 ljudi. Mimo tega so deloma germanske, kot že omenjeno Švica in Belgija ter nadalje Luksemburška z 2600 km² in 300.000 prebivalci. Žive pa Germani tudi še v mnogih drugih državah.

Izven teh treh velikih rasnih skupin so: Madžarska s 93.000 km² in 8.500.000 državljanov, republika Finska z 388.000 km² in 3.500.000 ljudmi, Turčija (evropska) s 24.000 km² in 1.200.000 podaniki ter sledeče države: kraljevina Albanija s 27.500 km² in 800.000 dušami, republika Estonka s 45.000 km² in 1.000.000 ljudi, republika Grčija s 127.000 km² in 6.000.000 duš, Latvija s 66.000 km² in 2.000.000 podanikov in Litva s 56.000 km² in 2.300.000 ljudmi. Litvanci, so tako po jeziku, rasi in vsem ostalem najbližji Slovanom, tako da so jih včasih tudi k tem prištevali. Vseh neslovanskih, neromanskih in negermanskih držav je torej v Evropi 8 in merijo skupno 826.000 km² ter štejejo 25.300.000 prebivalcev.

Tako vidimo tedaj, da so v Evropi štiri različne skupine. Največja po obsegu in številu prebivalcev je slovanska s 164.000.000 ljudi, sledi ji romanska skupina s krog 145.000.000 prebiv., potem germanska s približno 142.000.000 ter na posled skupina raznih s 25.000.000 duš. Ker je tudi teritorialni obseg slovanskih držav največji, velja vsaj za Evropo še vedno Prešernov verz: Največ sveta otrokom sliši Slave!

Vprašanje enotne poštne tarife v Evropi

Mednarodna trgovska zbornica je že delj časa proučevala material, ki ga je zbrala radi rešitve vprašanja enotne poštne tarife v Evropi. Kmalu bo sklicana tudi konferenca, na kateri se bo razpravljalo o tem vprašanju. Po zbrani materialu je videti, da obstoja v Evropi že sedaj nekoliko takih posebnih dogovorov, po katerih je razširjena normalna tarifa tudi na področje sosednih zemelj, tako velja n. pr. med Norveško, Dansko in Švedsko v mednarodnem prometu inozemska tarifa. Izven Evrope obstoja panameriška poštna unija, ki prišteva med svoje člane tudi Španijo. Seveda proučavaja tudi zemlje na Balkanu možnost poštne unije s sedežem v Atenah. Nemška poštna uprava je izjavila pripravljenost, svoje inozemske tarife even tuelno razširiti tudi na področje srednje evropskih držav. Iz vsega je razvidno, da bi poskus osnovanja evropske poštne unije principijelno z vseh strani rado- voljno sprejeli. V poštev prihaja še samo ureditev finančne strani tega vprašanja. Jasno je namreč, da bi morale biti pripravljene nekatere države na občut-

ljivo — čeprav razmeroma majhno — izgubo ob priliki uvedbe teh enotnih poštne tarif. To so vsote, ki jih te države sedaj pridobijo v prometu z inozemstvom. Po predhodnem materialu bi znašalo to znižanje n. pr. za Francijo 2,83%, za Angleško 1,47%, največji odstotek izgube pa bi znašal okrog 7% današnjih dohodkov. V kolikor bi prišlo do ustavitve evropske poštne unije, se namerava uvesti tarifa od 0,15 do 0,20 zlatih frankov za navadna pisma. Zbrani material prikazuje, da bi imele izgubo v svojem poštne poslovanju le nekatere države. Sicer se pa opaža splošno občitek. Zato bi bilo na ta način povzročeno izgubo kaj lahko nadoknaditi. Ko bi bila uvedena enotna poštna tarifa v Evropi, bi bila upeljana tudi enotna znamka. Konferenca, ki bo sklicana v svrhu razprave o teh vprašanjih, bo imela nalogo, točno proučiti zbrani material in postaviti poštne upravam vseh evropskih držav precizno izdelane predloge ter tako dati črtno povod za osnovanje evropske poštne unije. V kolikor pa bi se mogoče nekatere države upirale osnovanju unije

iz finančnih razlogov, bi se morale te države končno le ukloniti dokazom, da bi se s povečanjem mednarodnega poštne prometa povečale tudi koristi, kar bi brez dvoma simpatično pozdravil predstavniki gospodarskega življenja v vseh zemljah brez razlike.

Po 400 letih izpolnjeno proročanje

Te dni je zgorela znamenita starodavna angleška opatija »Battle Abbey«, ki je bila zgrajena v Hastingsu ravno tam, kjer je Viljem Zmagoviti l. 1066 anglosaške čete kralja Harolda popolnoma potolkel. V zadnjih desetletjih je bil v opatiji dekliški licej. Vseh 120 gojenk so še pravočasno rešili iz gorečega poslopja. Številne zgodovinske relikvije, med njimi staro zastavo, ki so jo nosili v bitki pri Hastingsu, pa je požar docela uničil. Viljem Zmagoviti se je pred bitko zaobljubil, da bo dal v primeru zmage zgraditi Opatijo, ki naj bi bila še poznim rodovom priča njegove posrečene akcije. Ustanovljeni samostan je bil prepuščen benediktincem, ki so ga vodili do l. 1538, ko je Henrik VIII. razpustil vse katoliške samostane na Angleškem, »Battle Abbey« pa je podaril svojemu prijatelju Antonu Brownu. Ta je takoj po prevzemu posestva priredil svojim prijateljem veliko pojedino. Med pojedino se je nenadoma pojavil v slavnostni dvorani eden od izgnanih benediktinskih menihov ter izjavil, da bodo tako opatijo kakor tudi potomci novega lastnika postali žrtev strahovitega požara. In res je požar tekom stoletij ponovno vpepelil ponosno opatijo. Cela vrsta potomcev prvega lastnika je zgorela v plamenih. Zadnji požar je opatijo vnovič docela uničil. V veliki dvorani je visela slika, ki je predstavljala bitko pri Hastingsu. Bila je prava samo kopija. Original, ki je bil na njej v opatiji Cowdray, je namreč uničil požar že l. 1793.

Hčerka atenskega milijonarja kot boljševiška vohunka

Nedavno je bila v Atenah izvršena senzačna aretacija v zvezi z odkritjem široko razpredene boljševiške špijonaže. Anonimni dopis je atensko policijo opozoril na delavko, ki je stanovala v atenski četrti ubogih in ki se po načinu svojega življenja ni prav nič razlikovala od ostalih delavk. Ko so ji tajni agenti sledili v njeno stanovanje, so prišli še ravno pravočasno, da so ubranili pred uničenjem v plamenih listino, ki jo je mladenka hotela zažgati. Opazila je namreč, da ji slede. Na listini je bil popoln seznam komunističnih vodilnih osebnosti na Balkanu in mnogo važnih podatkov glede boljševiških centrov v Pešti, na Dunaju, Berlinu in Pragi. V stanovanju so pri natančnem pregledovanju našli tudi zadržano sobico, v kateri je bilo celo skladišče bomb, pištol, pušk in razne municije. Največje presenečenje za policijske uradnike pa je bilo, da se je delavka izkazala kot hčerka znanega atenskega milijonarja Levija, katerega 20letna hčerka Orevina je pred letom dni brez sledu izginila. Sedaj se je izkazalo, da je živela kot Marija Aepropulova v delavškem predmestju in je v tovarni propagirala komunizem. Govori pravilno grški, angleški, francoski in nemški. V govorih boljševiške agitatorke jo je — kakor se je ugotovilo — upeljal neki Oskar, ki je živel v Atenah delj časa kot učitelj glasbe, v resnici pa je bil eden najslovitejših boljševiških agentov.

Nepošteno delo.

»Kaj vas je spravilo v zapor?«
»Konkurenčna zavist!«
»Konkurenca?«
»Da, delal sem ravno take bankovce, kakor državna banka.«

Sport

Mariborski zimskosportni podsavez.

V nedeljo, dne 15. t. m. priredi podsavez smučski izlet preko Pohorja v Ribnico na Pohorju, kjer se bo vršil ogled za postavitve smučske skakalnice. Zbirališče udeležencev v soboto v koči na Klopnem vrhu (dostop od postaje Fala) in v koči na Pesku (dostop preko Klopne vrha ali pa direktno od postaje Sv. Lovrenc na Poh. oz. iz Konjic). Odhod prve skupine iz koč na Pesku v nedeljo zjutraj preko Planinke, Jezerskega vrha v Ribnico, event. tudi kratek odcep na Veliko Kopo. Druga skupina odide v nedeljo dopoldne iz Peska preko Planinke, Jezerskega vrha v Ribnico. Udeleženci iz Savinjske doline se ločijo event. lahko od Jezerskega vrha v Mislinje. Na ta način je omogočena soudeležba iz vseh krajev. Po zadnjem snegu se lahko pričakuje prijetno smučanje ter se računa na obilen odziv. Odhod udeležencev iz Maribora gl. kol. v soboto popoldne z vsemi vlaki.

Razveljavljeni placementi.

Pri skupinski tekmi za Streharjev pokal, prirejeni dne 15. februarja od SPD Maribora, so startali za SK Železničarja Cinotti in Zupan, za TK Triglav Slavec, za SPD Maribor Sever Albin. Imenovani niso verificirani ter se njih rezultat razveljavlja. Za TK Triglav sta startala člana ISSK Maribora Crnobori in Bahun ter član Sokola-Maribor, Govedič. Ker morajo startati tekmovalci le za klub, za katerega so verificirani, se tudi ti rezultati razveljavijo. Ker je bila tekma skupinska, je s tem razveljavljeno III. mesto skupine pod štartno številko 5: Govedič, Kotnik, Mazi za TK Triglav in IV. mesto skupine pod štartno št. 1: Jošt, Cinotti, Zupan za SK Železničarja. Cinotti je vrhu tega startal pri tekmi 8. II. prirejeni od SK Železničarja ter ni bil verificiran. — Jug. zimsko-sportni savez opozarja klube, da bo v bodoče razveljavil vse rezultate, ev. tudi tekmovalce, ako bodo prireditelji pripuščali na start neverificirane tekmovalce ali verificirane tekmovalce za drug klub. Tekmovalci, ki bodo startali za drug klub, kot so prijavljeni, bodo dobili zabrano starta. Vsak tekmovalac mora imeti savezno izkaznico, katero predloži prirediteljem — prireditelji pa morajo vedno zahtevati prijavo za start od klubov, ne pa od tekmovalcev samih.

Zagreb: Gradec.

Medmestni lahkoatletski dvboj Zagreb: Gradec je sklenil JLAS za mesec maj. Vršil se bo v Zagrebu.

MOLNP službeno.

Radi neugodnih vremenskih prilik se nedeljske prvenstvene tekme ne bodo vršile. Prihodnji termin se bo pravočasno objavil. V ponedeljek, dne 16. t. m. ob 20. uri odborova seja. — Tajnik.

Iz LNP.

Na seji kazenskega odbora LNP je bil kaznovan igralec Golinar Franc (SK Rapid) po § 14. k. p. s tritedensko zabrano igranja od 6. do 27. marca in sicer radi incidenta pri tekmi Svoboda: Rapid dne 26. XI. 1930 v Mariboru.

Izredna glavna skupščina Zbora nogometnih sodnikov

bo 15. marca v Beogradu po nalogu JNSa. Na tej skupščini in na izredni skupščini JNS, ki je sklicana za 5. aprila, naj se rešijo pereče difference med obema forumoma.

Davis cup.

Prva tekma za letošnji Davis cup se bo vršila med Avstrijo in Grško in sicer v dneh 16., 17. in 18. aprila v Atenah.

Tilden: Koželuh.

V Los Angelesu je igral Tilden desetič proti Karlu Koželuhu in je desetič zmagal s 6:3, 4:6, 11:9, 2:6, 8:6.

ZA PRVE SPOMLADANSKE DNI

Za sport. Vrsta 4625-76 Za izprehode. Vrsta 2625-10
Model, brez katerega ni mo- Zadnji model izrezanega čev-
goče dandanes prihajati na lja s kombinacijo krokodilove
sportske priredbe. Okusna imitacije in okusno spono.
perforacija in nizek podpet- Zaradi izredno dobre priljež-
nik dajeta temu čevlju izrazit nosti priljubljen čevlj.
sportski tip.

je treba vsaki dami elegantnih čevljev z usnjatim podpetnikom. Po zimskih čevljih in snežkah je prijetno priti na izprehod v čevljih, ki so s kombinacijo barv v skladu s naravo. Naši modeli bodo popolnoma zadovoljili Vaš okus.

Vrsta 2345-77 Vrsta 2645-80
Svetli nubuk s temnorjavim Čevljiček iz temnorjavega
boksom je v skladu s spomla- boksa ali semiša kombiniran.
danskimi naravnimi barvami. Model za dame finega okusa.
To je čevlji za podvečerne ponos naše spomladanske
izprehode, ki brez njega ni zbirke.
moči prebiti.

Rata

Za vsako barvo čevljev imamo ustrezno barvo nogavic!

Drva, borova približno 100 kub. mtr. proda občina Razvanje pri Mariboru. 650	Kupim zložljivo posteljo in razno drugo pohištvo, moške oble- ke in čevlje, Pismene ponudbe na Ma- kor, Studenci, Aleksandrova 1. 675	Brzopotplata, Aleksandrova cesta 24, Ivan Pirc. — Moški podplati Din 30.—, ženski pod- plati Din 25.—, moške pete Din 14.—, ženske od Din 6 do 8. Blago prvovrst- no. Samo ročno delo. 577	Iščem za takoj stanovanje s hrano za dija- kinjo pri boljši družini. Plačam Din 600 do Din 1000. Ponudbe na upravo pod »Takoj«. 678
Dvosobno stanovanje, solična lega, s kopalnico ali brez nje, išče boljša, mirna, le tričlanska rodbi- na za takoj, ali 1. april. Ponudbe na u- pravo lista pod »Čisto in solično«. 662	Brzopotplata je in bo še nadalje v Tattenbachovi ul. 14. Moški podplati 28 Din. Ženski pod- plati 22 Din. 606	Oddam takoj lokal. Pobreška cesta 13. 665	Spalne sobe, politirane, najmodernejše, ugodno pro- dam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Ale- ksandrova c. 48. 3106
Oddam v najem v Mariboru dve sobi s kuhinjo, kletjo, podstrešjem, hlevom in velikim vrtom. Vprašati B. Pečar, Kamnica 117. 654	Takoj oddam stanovanje mirni stranki s sobo in ku- hinja. Naslov v upravi. 676	Tri male lokale v enem objektu v sredini mesta, pri- pravni za vsako obrt, oddam takoj. Naslov pove uprava Večernika. 679	Popravila klobukov se izvršijo hitro, lično in ceneno pri Ani Hobacher, Aleksandrova cesta 11.

M. Zevaccov

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

88

»Trikot,« je zaklical Fanfar. »pojdi piti!«
»Katerga purgarja sta pa obrala, falota?« se je
zasmeljal Trikot.
»Saj ni bil purgar,« je odgovoril Kokarder. »A to
je postranska reč. Samo, da imava s čim plačati, kar
bomo zapili.«
»To so moške besede,« je odgovoril Trikot, sedel
h Kodarderju in duškoma izpraznil kozarec, ki mu ga
je bil nalil.
»To pa še ni vse,« je povzel Kokarder.
»Ohe!« je dejal Trikot ironično. »Ali sta nemara
pogrunjala, kako bi vtomili v kak bogat samostan?«
»Tega ne!«
»Ali pa sta se naučila kovati denar kakor kralj
francoski?«
»To še manj! Toda poslušaj! Za prijatelja gre, za
brata, čeprav ni naš človek.«
»Kdo je to?« je rekel Trikot in namršil obrvi.
»Lantne!«
Trikot je nekoliko pobledele; obrvi so se mu str-
nile še bolj.
»Ah, da,« je rekel, »pa ta bratec naš! No, kaj?«
Kokarder je podrobno opisal ekspedicijo, ki se je
bila tako sijajno posrečila njemu in Fanfarju.
Izpuštil ni ničesar, razen tega, koliko sta dobila
pri menih. Posebno pa je povdarjal besede, ki jih
je bil prestregel.
Trikot je poslušal z globoko pozornostjo.
»Vse to se mi zdi kaj malo važno,« je rekel na-
posled.
»Ti torej meniš, da je brez pomena, obvestiti
Lantneja?«
»Tega ne pravim! Stori, kakor se ti vidi. Pravim
sumo, da se mi zdi vsa reč jako neznatna. Z Bogom.
Opravka imam zunaj.«
To rekši je Trikot vstal, obšel počasi gostilniško
sobo in stopil nato na ulico.
»Zlomka,« je dejal Kokarder, »jaz pa le nisem takih
mislil kakor Trikot.«
»A vseeno. Trikot je pametna glava.«
»Prekanjenec je, toda ne nezmojljiv, in rekel bi,
da se to pot moti. Pojdiva k Lantneju in povejva mu,
kako in kaj.«
Bralec ve, da je šel Lojola, odhajaje iz zagate v
nasprotno stran kakor meniha Tibo in Luben, to je
proti univerzi.
Kmalu nato pa je zavil na desno in lrenil proti
Seni, bližaje se Malemu Šatletu.
Lojola je stopal počasi, s sklonjeno glavo.
Premišljal je.
Odkar je bil iztisnil slabosti Franca I. povelje za
aretacijo Štefana Doleta, je imel vso glavo polno skrbi,
kako bi bolje in popolneje izvršil svojo pobožno nalo-
go. In zlasti sedaj, ko je imel v rokah pooblastilo, da
sme početi z Doletom, karkoli se mu zdi primerno, ni
vedel, kaj bi ukrenil.
Edino je bilo sedaj to, da se je zglasil tisti dan v
Konsjeržiji in obvestil mojstra Lemahuja, da bo drugi
dan posetil jetnika.
Obenem mu je pokazal povelja s kraljevim podpisom.
Nato mu je zastavil o Doletu več vprašani, in Lema-
hu je odgovarjal kakor je vedel in znal.

Odhajaje je omenil Lojola kratko:
Za poset, ki mu ga hočem napraviti, bi bilo dobro,
da premestite jetnika v sposobno ječo.
»To se zgodi, častiti oče,« je odgovoril Lemahu.
Lojola se je še malo obotavljal, nato pa je dejal:
»Morda privedem nekoga s seboj.«
»Samj ali brez spremstva, zmerom boste dobrodo-
šli, prečastiti.«
»Saj res, ali je v Konsjeržiji kaka mučilnica?«
»Kaj pa, da je! In še bogato opremljena z vsem naj-
modernejšim!!« se je pohvalil Lemahu ponosno.
»Dobro, dobro!« je rekel brezbrizno Ignacij De
Lojola.
Sprejmimo zdaj meniha na njegovem nočnem iz-
prehodu.
Rekli smo, da je premišljal.
Lojola je premišljal, kakšna vprašanja naj zastavi
drugi dan Štefanu Doletu in kakšna priznanja bi bilo
dobro doseči; tako si je metodično pripravil program
svoje, a nameravanega razgovora z jetnikom.
Ura je bila devet, ko je zavil Lojola v uličico blizu
Malega Šatleta, in se je ustavil pred enonadstropno hi-
šo precej ravnega lica.
Vzdignil je železno kladivo, pritrjeno na vratih —
masivnih hrastovih vratih, na debelo okovanih z žele-
zom in obitih z ogromnimi žebli.
Odprla se je majhna linica.
»Kaj želite?« je vprašal osoren glas.
»Z mojstrom Ledujem bi rad govoril.«
»Kdo ste?«
»Kdo sem, vas nič ne briga. Govoriti hočem z moj-
strom Ledujem, po kraljevem nalogu.«
Linica se je zaprla.
Lojola je slišal rožljanje zapahov in verig, ki jih je
odpenjal stanovalec. Nazadnje so se odprla vrata.
»Vstopite!« je rekel mož.
Lojola je vstopil in se znašel na mostovžu, kon-
cem katerega so se mu odprla vrata v prostrano dvo-
rano.
»Kje je mojster Ledu?« je vprašal menih.
»To sem jaz,« je rekel možak.
Lojola ga je pogledal.
Bil je mož svojih petdesetih let, majhen, čokat, z
bikovim vratom, ogromnimi rokami in živinskim obra-
zom, obrobjenim s kuštravo glavo.
To bitje se je zdelo v vseh potezah izraz brutalne
moči.
Po možu si je začel Lojola ogledovati sobo.
Glavni okrasek te sobe je bil velikanski kamin, v
katerem so gorela ogromna polena.
Zdelo se je, da je mojster Ledu zmrljiv.
Pred kaminom je stala lesena klop s hrbtiščem.
Sredi sobe je bila miza, kjer so se valjali ostanki
Ledujeve večerje.
A tisto, kar je prilepilo v tej dvorani menihove po-
gleda z neodoljivo silo in ga pretresalo s čudnim, muč-
nim občutkom, so bile stene.
Te stene so bile pobarvane rdeče kakor volovska
kri.
Človek bi bil dejal v resnici, da so pomazane s
krvjo.
Kroginokrog sobe je šla istotako rdeča polica z žeb-
li, zabiti in enakomerni razdalji.
In na teh žeblih je visela množica snažno negova-
nih in vzorno urejenih orodij; svetila so se v luči, in
plapolajoči ogenj v kamnu jih je oblikal z rdečimi
bliski.
Tu si videl imenitno zbirko sekir.
Videl si prave orjakinje treh vrst, z dvojnimi rezi-

lom; videl si pa tudi majhne, a zato masivne in težke.
Poleg njih so visele klešče vseh velikosti, kladiva
čudnih oblik, meči s širokimi klinami.
Vse to se je pošastno lesketalo v svojem rdečem
okvirju.
Možakar je gledal svojega gosta od strani, z izra-
zom nekakšne plahe boječnosti v očeh.
Potrpežljivo je čakal, da konča svoj ogled.
Nazadnje so se vrnile Lojolove oči k mojstru Le-
duju.
Počasi kakor je bil prišel, se je Lojola odpravil do-
mov. Ura je bila polenajstih, ko je dospel v svojo za-
gato.
Ves zamišljen je šel po stopnjicah ter odprl vrata
stanovanja, ki si ga je bil izbral.
V sobi je gorela svetiljka, Lojola jo je bil pustil pri-
žgano, ko je šel z doma.
Stopil je noter in hotel zapreti vrata za sabo; toda
vrata so se uprla; Lojola se je ozrl in videl, da stoji
pred njim mož, odet s širokim plaščem in z baretom
potegnjenim na oči.
Lojola je slovel po svoji smeli hrabrosti.
»Kaj hočete?« je vprašal hladno.
»Govoriti z vami, gospod De Lojola,« je rekel ne-
znanec.
»Kdo ste?«
»Sin Štefana Doleta!«
XLVII.
Razgovor.
Mož, ki je bil rekel te besede, je mirno zapehnil
vrata, odgrnil svoj plašč in ga vrgel na bližnji stol.
»Nisem vedel,« je rekel Lojola, ne da bi se razodel
v njegovem vedenju le najmanjši nepokoj, »nisem ve-
del, da ima gospod Štefan Dolet sina...«
»Razložiti vam hočem, gospod, zakaj rabim ta iz-
raz,« je dejal mladi mož s pretečo hladnostjo.
Zakaj neznanec je bil mladi mož v najlepših mlade-
niških letih.
Lojola ga ni bil videl še nikoli.
Tako kot poznavalec je občudoval gibčni stas, vi-
soko čelo in drzne oči Lantnejeve, ki so ga naši bralci
gotovo spoznali že po prvih besedah.
»Slutim,« je rekel Lojola, da se utegne naš razgovor
nekoliko raztegniti. Izvolite torej sestri.«
Toda Lantne je odklonil in se naslonil z žilavo ro-
ko na hrbtišče naslonjača.
Z naglico, ki je pričala, da je vaje te kretnje, je
istočasno tudi Lojola vrgel s sebe meniško haljo, spu-
stil jo na tla in jo brcnil v kot.
Pojavil se je kot plemič s prsi, pokritimi z oklepom
od jelenje kože, v škrcnjih, z mečem ob strani, desnico
na ročniku bodalca, ki mu je viselo ob pasu.
»Dovolite mi,« je dejal, »da se okoristim s pravico
in sedem v pošten naslanjač...«
In res je sedel v naslanjač, prekrizal noge, pogle-
dal ironično Lantneja in dejal:
»Poslušam vas, gospod, čeprav se mi vidi vaša
navada, posečati ljudi tako in ob tako pozni uri, nekam
neobičajna. Kaj miimate povedati?«
»Gospod,« je odgovoril Lantne, »vidim, da izkušate
zalotiti na mojem obrazu začudenje, ki naj bi me obšlo-
ker sem videl, kako se je prelevil menih v viteza...«
»Gotovo ste bili pripravljeni samo na meniha, ki se
ne more braniti?«
»Res sem se nadejal samo smradljivega farja; za-
čudenje, ki ste mi pripravili zdaj, ima obliko resnične
radosti — da vas morem ubiti, ne da bi se osramotil.«
(Nadaljevanje prih.)